

5. Проводити опитування серед здобувачів освіти щодо їх емоційного стану та тривоги, які вони мають, спілкуючись у соціальних мережах.

Лише комплексна робота може стати запорукою збереження емоційного та психологічного здоров'я дитини в умовах воєнного стану, а інколи це навіть може врятувати життя і не одне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 12 інструментів, які допоможуть викрити фейк. ГО «Детектор медіа» : вебсайт. URL: <https://ms.detector.media/how-to/post/16830/2016-06-21-12-instrumentiv-yaki-dopomozhut-vykryty-feyk/> (дата звернення 03.01.2024).

2. Дем'яненко Л. Особливості протидії недостовірній (фейковій) інформації в соціальних мережах. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2020. Вип. 58. С. 277-289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2020_58_23.

3. Фейк. Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г.Шевченка: вебсайт. URL: http://librarychl.kr.ua/kn_in/informatoria/inf-f.php (дата звернення: 03.01.2024).

4. Фейки: Інструкція з перевірки фейків. Медіадрайвер : вебсайт. URL: <http://mediadriver.online/fejki/instruksiya-z-perevirki-fejkiv/> (дата звернення: 03.01.2024).

5. Як визначити та зловити фейк? Інститут масової інформації : вебсайт. URL: <https://imi.org.ua/advice/yak-vyznachyty-ta-zlovyty-fejk-i2388> (дата звернення 03.01.2024)

ВПЛИВ МЕДІА ТА ІНТЕРНЕТУ НА ФОРМУВАННЯ Й ПОШИРЕННЯ СУЧАСНИХ МОЛОДІЖНИХ АГРЕСИВНИХ СУБКУЛЬТУР

ОЛЬГА ЛУНГОЛ, БОГДАН ПОЗІГУН

Вплив медіа та Інтернету на формування й поширення молодіжних агресивних субкультур є складним та актуальним явищем в сучасних умовах, в яких перебуває наша країна. Молодь, активно використовуючи медіа та Інтернет, є схильною до впливу відповідної інформації. Засоби масової інформації часто пропагують агресивні образи, що впливає на естетичні уподобання та уявлення молодого покоління. Молодь, в пошуках спільнот та вираження ідентичності у віртуальних просторах, може потрапляти на агресивні субкультури, які пропагують насильство як засіб вираження. Відомо, що деякі відеоігри також пропагують насильство, формуючи агресивне сприйняття світу та вчинків. Вплив медіа та Інтернету може відігравати роль у формуванні психологічних стереотипів та сприяти прийняттю агресивного способу вираження емоцій.

Серед робіт сучасних науковців, у яких розглядається питання розвитку та особливостей сучасних молодіжних агресивних субкультур, ми виділяємо дослідження Сокурєнко В. [1], Гірняк А. [2], Гірняк Г. [2], Сіткар І. [3], Сіткар С. [3], Макаренко Н. [4] та ін. Через актуальність та складність питання формування

й поширення сучасних молодіжних агресивних субкультур й задля забезпечення безпеки дітей в умовах воєнного стану, фахівці Міністерства освіти і науки України проводять відповідні наради на всеукраїнському рівні. У нараді 08.03.2023 взяли участь понад 800 спеціалістів департаментів з питань позашкільної освіти та виховної роботи, фахівців інститутів післядипломної педагогічної освіти, керівників закладів позашкільної освіти та представники громадськості з усіх регіонів України. Учасники акцентували увагу на важливості посилення національно-патріотичного виховання, культурі взаємостосунків здобувачів освіти, доведення методів ненасильницького спілкування тощо.

Для формування та поширення агресивних субкультур активно використовуються різні техніки та методики соціальної інженерії. Соціальна інженерія являє собою метод впливу на людей з метою викликати певні реакції чи дії, використовуючи психологічні, соціальні та технічні засоби. Цей термін вживається для опису широкого спектру технік та прийомів, що можуть включати маніпуляцію емоціями, обман, використання соціального інформаційного інженерінгу або технічних засобів для отримання персональної інформації. У плані формування та поширення агресивних субкультур можуть бути використані наступні методики соціальної інженерії:

1. Маніпуляція медіа, що включає спрямовану роботу над виробленням агресивного сенсу життя та цінностей через масові медіа, платформи Інтернет та соціальні мережі.

2. Соціальна ізоляція через застосування технік, спрямованих на відокремлення молоді від позитивних соціальних взаємодій та стимулювання їх участі в агресивних групах.

3. Експлуатація соціальних конфліктів через залучення молоді до груп, що підтримують агресивний світогляд, через активне використання соціальних конфліктів та непорозумінь.

4. Використання психологічного тиску через застосування методів, що викликають психологічний тиск та стрес, щоб змусити молодь вступати в агресивні субкультури.

5. Рекрутинг через Інтернет за допомогою онлайн-ресурсів для залучення молоді до агресивних груп та субкультур.

Важливо відзначити, що такі практики є негативними і призводять до серйозних соціальних проблем, включаючи насильство, конфлікти та психологічні проблеми. У розвитку сучасної молоді повинен бути акцент на позитивних цінностях, толерантності та сприянню гармонійному розвитку особистості.

Отже, важливо розуміти, що віртуальний світ та медіа мають значний вплив на формування молодіжних агресивних субкультур. Суспільство та освітні інституції повинні працювати над розвитком медіаграмотності та підтримувати конструктивні форми вияву енергії та самовираження молодого покоління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сокурєнко В. В. «Редан» як новий агресивний напрям молодіжної субкультури. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та*

патріотичного виховання персоналу системи МВС України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 24 берез. 2023 р.). Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 182-184.

2. Гірняк А., Гірняк Г. Формовияви девіантної поведінки у сучасних молодіжних субкультурах та їх соціально-психологічний аналіз. *Психологія і суспільство*. 2023, (1). С. 199-204.

3. Сіткар В. І., Сіткар С. В. «Редан»-спланована інформаційно-психологічна спецоперація проти України чи ідентичність молоді з культурним аніме світу? 2023 : Репозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/30150/1/117_Sitkar_Sitkar.pdf.

4. Макаренко Н. (2023). Кримінальна субкультура як об'єкт кримінологічного дослідження. *Вісник Кримінологічної асоціації України*, 28 (1). С. 99–107.

СОЦМЕРЕЖІ ТА ВІЙНА: ЯК УБЕРЕГТИ ДІТЕЙ ВІД НЕБЕЗПЕКИ

Любов СЕВЕРИНА

Повномасштабна війна в Україні, розв'язана російськими окупантами, кардинально змінила життя українських дітей. Безтурботне дитинство обірвалося для мільйонів наших найменших співгромадян. Вимушене переселення, евакуація, постійні сирени повітряної тривоги та укриття в бомбосховищах – усе це страшні реалії сьогодення. Єдиним вікном у звичайний мирний світ для багатьох дітей стали соціальні мережі та інтернет.

Інтернет-технології давно стали невід'ємною частиною життя сучасного суспільства. Діти, особливо підлітки, проводять багато часу в соціальних мережах та інтернеті. Для них це основний спосіб спілкування з друзями, пошуку розваги та інформації. Під час пандемії COVID-19 соцмережі стали ще більш важливими для дітей, оскільки школи були закриті, а спілкування обмежене. Це був один із важливих способів підтримки соціальних зв'язків. В умовах воєнного стану час, який проводять діти в соціальних мережах, лише збільшився. Проте соціальні мережі приховують чимало небезпек, про які мають пам'ятати як самі діти, так і їхні батьки. Поточні виклики вимагають від усіх великої уваги до того, яку інформацію публікуємо, що читаємо та які дані надаємо в інтернеті.

Соціальні мережі – один із найбільш відвідуваних ресурсів у глобальній мережі Інтернет. За результатами дослідження, проведеного громадянською мережею «Опора», найпопулярнішим джерелом інформації для українців у 2023 році залишаються соціальні мережі – їх для отримання новин обирають 77,9% опитаних (2022 року цей показник був співмірним – 76,6%, а до повномасштабного вторгнення – на рівні 63%). Найбільше соцмережами для отримання новин очікувано користується молодь (95,8%). Соцмережі стали не тільки каналом для отримання новин з різних джерел, але й простором для